

MÜZİK EĞİTİMİ VE İSTİSMAR

Doç.Dr.Fatih YAYLA

Pamukkale Ü. Eğt.Fak. GSEB. MEABD

ÖZET

Müzik eğitiminin erken yaşlardaki informal uygulamalarında görülen özensiz ve temelsiz bazı örneklerden yola çıkarak, çocuk müziği ve eğitimi ile ilgili temel hususların vurgulanacağı çalışmada, gelişen müzik teknolojisi ile birlikte ortaya çıkan ticari anlayışın getirdiği sorunlar vurgulanmıştır. Özel ders ve dersanecilik, sivil toplum kuruluşları destekli müzik eğitimi organizasyonları, TV programları ve CD albüm çalışmaları ve kitap yayıncılığı, festival, şenlik ve yarışma gibi etkinliklerde görülen olumsuz örneklerin ve sorun tespitine yönelik olumlu yaklaşımların ve kaynaklarının sergilendiği çalışmada, piyasa şartları ve müzik eğitimi arasındaki ilişki bilimsel, işlevsel ve etik uygulamalarının çağdaş eğitim sisemleri açısından sorgulanmıştır. Formal eğitim ve müfredatlarının öngördüğü hedeflerin informal uygulamalar ile ne derece desteklendiği ele alınmıştır. Bilimsel veriler ve sanatsal kriterlerin piyasa şartlarında ne derece etkilendiği incelenmiştir.

İstismar etmek, bir kişinin ya da kişilerin iyi niyetini kötüye kullanarak yararlanmak, bir düşünceyi kötüye kullanarak zarar vermeyi hedeflemek, karşısındakinin kendi rızası olmadan ve iradesini dikkate almadan sömürmek gibi anlamları içerir. İstismarlar her toplumda, her kurumda ve her koşulda mümkündür. Ahlâk kurallarına ters ve çoğunlukla da yasadışı olarak değerlendirilir. Genelde gücü ya da erki (ekonomik, sosyal, siyasal v.b.) elinde bulunduranların başkalarına yönelik suistimalleri ve keyfi yönelimleri olarak ortaya çıkmaktadır. Burada bireylerin kişisel mahremiyetleri ve temel hak ve özgürlükleri açık bir şekilde ihlal edilmiş olmakta ve istismarlar kişilerde ruhsal ve fiziksel bozukluklar oluşabilmektedir.

Müzik eğitimi ve istismar kavramlarını bir araya getiren olgu bireysel istismardan çok sosyal gücün kötüye kullanılmasıdır. Erken yaşlarda verilen müzik eğitimi konusunda toplumun ve ailelerin bilgi düzeyi, kişi kuruluş ve mesleki grupların ticari beklentileri, teknolojik yeniklerin sermaye desteğiyle kontrolsüz olarak eğitim materyaline dönüşmesi, Tv ve Radyo yayıncılarının toplam izlenme oranı olarak bilinen reyting kazanma gibi konular müzik eğitimi alanında başlıca istismar edilen konular arasında yer almaktadır.

Müzik eğitimi kapsamlı bir kültürel organizasyondur. Bu organizasyonunun kapsam ve temel dayanaklarını organizasyonun üstlendiği işlevler oluşturmaktadır. Bunlar;

Bireysel, çevresel-toplumsal, eğitimsel, psiko-sosyal, kültürel ve ekonomik işlevler olarak sıralanır.

Bireylere, kendine güvenme, kendini etkin kılma, hoşça vakit geçirme, zamanı iyi değerlendirme ve programlı yaşama bilincine ulaşma, birlikte iş yapabilme, çok boyutlu düşünebilme, örgütlenme, bir yönetim etrafında düşünceleri oluşturma ve paylaşma, meslek alanı olarak müziği seçme, duygulu ve duyarlı olma, yaşamın tadına varma, doyum sağlama, gerektiğinde liderlik yapma ve kendini aşabilme gibi insanca değerleri edinebildiği ortamı müzik eğitimi sağlayabilir.

Toplumları oluşturanlar bireylerdir. Müzik eğitiminin kazandırdığı bireysel özellikleri taşıyanların oluşturduğu toplumların niteliklerinin de, bireylerin bireysel niteliklerine koşul olarak biçim kazanacağı tartışılmaz bir gerçek olacaktır. Buna göre ,müzik eğitiminin çevresel ve toplumsal işlevlerini toplumsal dayanışma ve yardımlaşma duygusu sağlama, ulusal gurur ve sevinç birliği sağlama, uluslararası ve küresel kültür birliği sağlama olarak bazılarını sayabiliriz.

Müzik eğitimi konuşma ve yazma diliyle gerçekleştirilmek istenen temel eğitime katkıda bulunur, mesleki müzik eğitime doğrudan katkı sağlar, yaygın müzik eğitimi alanı yaratır ve mesleki müzik eğitime uygulama alanı oluşturur.

Müzik Eğitimi gerçek psiko -sosyal yaşamın bir provası, sosyal etkinlikler, aracılığıyla yapar. sosyal yaşamın içinde yerini alır. Psikolojik ve sosyal gelişmelere ayak uydurabilmeyi öğretir ve müzik eğitimi ile edinilen sosyal gelişimi bireyler yoluyla çevreye ve topluma taşıyarak sosyalleşmeyi sağlar.

Her toplumun herkesce benimsenen bir yaşam biçimi bulunmakla birlikte, her müzik eğitimi organizasyonunun da toplumsal yaşam biçimine göre kültürel öğelerden oluşan bir yapısal biçimi vardır. Bu yapısal biçimin oluşturduğu, o topluma özgü müzik kültürü denir. Müzik eğitimi organizasyonunun temel işlevlerini etkileyen en önemli faktör toplumun müzik kültürüdür.

Günümüzde gelişen ve değişen piyasa şartları sanatsal üretimlerinin yanında eğitim materyallerini de önemli bir ticari ürün olarak değerlendirmektedir. Her türlü kültür ögesi çok kolay ticari bir ürüne dönüşmekte ve piyasa şartlarını oluşturmaktadır. Sadece ticari ve piyasa kuralların kontrol ettiği bu ürünler toplumsal yaşamın her boyutunu etkilemektedir.

Müzik eğitimi organizasyonunu, üstlendiği işlevler bakımından bireysel, toplumsal, yöresel, bölgesel, ulusal, ve evrensel kültür birikimlerinin oluşumuna ve gelişimine de doğrudan uygulama alanı olabilmektedir. Müzik eğitimi organizasyonunu genel müzik kültürü yanı sıra, folklor, eğlence, sanatsal, dini, popüler ve çağdaş müzikle ilgili kültürlerin gelişmesine doğrudan katkıda bulunur.

Günümüzde gelişen ve değişen piyasa şartları sanatsal üretimlerinin yanında eğitim materyallerini de önemli bir ticari ürün olarak değerlendirmektedir. Her türlü kültür ögesi çok kolay ticari bir ürüne dönüşmekte ve piyasa şartlarını oluşturmaktadır. Sadece ticari ve piyasa kuralların kontrol ettiği bu ürünler toplumsal yaşamın her boyutunu etkilemektedir.

Müzik eğitimi organizasyonunun, üstlendiği işlevleri ve uygulama alanlarının herhangi birinin aksaması toplumsal , bilgiden uzak, özensiz ve maksatlı olarak istismar edilmesi gibi yaklaşımlar müzikle ilgili kültürlerin gelişmesine, güçlenmesine engel olabilmektedir.

Günümüzde gelişen ve değişen piyasa şartları sanatsal üretimlerinin yanında eğitim materyallerini de önemli bir ticari ürün olarak değerlendirmektedir. Her türlü kültür ögesi çok kolay ticari bir ürüne dönüşmekte ve piyasa şartlarını oluşturmaktadır. Sadece ticari ve piyasa kuralların kontrol ettiği bu ürünler toplumsal yaşamın her boyutunu etkilemektedir.

Müzik eğitimi organizasyonunun içinde ticari ürüne en yakın öğeler olarak şu alanları sayabiliriz.

Okul öncesi eğitim, bireysel enstrüman eğitimi, koro müziği, Popüler müzik şarkıcılığı, Müzik CD ve Video materyalleri, animasyon ve çizgi film, basılı kitap ve dergi yayıncılığı, TV ve radyo yayıncılığı, festival, senlik, yarışma ve kutlamalar.

Bu alanlar içinde bulunan ticari ürün niteliği kazandırmak için başlıca şu öğeler kullanılmaktadır.

Popüler müzikler, geleneksel müzikler, dini müzikler, çocuk şarkıları, müzikli oyunlar, çocuk koroları.

Sivil toplum kuruluşları, doğru kullanıldığında kültürel yaşantımıza ve müzik eğitimi organizasyonuna büyük katkı sağlayabilen bir inisiyatiftir. Her alanda olduğu gibi müzik eğitimi alanına katkı sağlamayı amaç edinmiş çok sayıya sivil toplum örgütlenmesi bulunmaktadır. Bu örgütlenmelerin bazıları bu inisiyatiflerini doğrudan müzik eğitimi uygulamalarına yönelmekte ve bu uygulamaların ticari getirisini ön planda tutan bir anlayışla etkinlik alanlarını yaratmaktadırlar.

Popüler kültürün en etkili araçları olan görsel ve işitsel medya ve ürünlerin gücü müzik eğitimine büyük olanaklar sağlayabilen bir ortamdır. Bu araçların ve yarattığı ortamın doğru ve etkili kullanımı son derece önemlidir. Piyasa şartlarının egemen olduğu bu ticari gücün bilimsel gerçeklere dayalı bir zeminde müzik eğitimi organizasyonun işlevlerine yönelik ürünler vermesi hayati bir konudur.

Bunları cevaplayalım!

- Müzik Eğitimi Organizasyonu sadece müzik öğretmeni ile başarılı olabilir mi?
- Müzik Kültürü sadece örgün eğitim eliyle yaratılabilir mi?
- İnfomal kültürel uygulamalar nasıl kontrol edilebilir?
- Medya nasıl bu organizasyona dahil edilir?
- Sivil toplum inisiyatifi nasıl yaratılır?

Bunlar size neyi ifade ediyor?

Kültürel Yayıncılık, TV-Radyo Programcılığı, Prodüksiyon, Ajans, Çizgi Film Animasyon, Sanat Yönetmenliği, İnternet yayıncılığı, Stüdyo, Aranjör ve...

Vurgulayalım?

Müzik Eğitimi, Bireysel, çevresel-toplumsal, eğitimsel, psiko-sosyal, kültürel ve ekonomik işlevleri bulunan büyük bir kültürel organizasyondur.

KAYNAKÇA

APAYDIN M. , “Sivil Toplum Örgütlerinin Müzik Eğitimi ve Müzik Kültürüne Katkıları”, Uluslararası Avrupa’da ve Türk Cumhuriyetlerinde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi, G.Ü.G.E.F.Yayımları, Ankara, 2002.

APAYDIN M. “Çocuk ve Gençlik Korolarının, Toplumun Kültürel Gelişimindeki yeri ve önemi” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu 4-6 Ekim 2006, Ankara.

SAY A. , “Müzik Tarihi” Ankara, 1994

TDK. , “Türkçe Sözlük”, TDK Yayınları, Genişletilmiş 7. Baskı, Ankara, 1983

UÇAN A. , “İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri”, Bulunduğu Kaynak, 1.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, G.Ü.G.E.F.Yayımları, Ankara, 2001.

UÇAN A. , “Türk Müzik Kültürü”, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2000.